

SEBASTIJAN PREGELJ

Soba na koncu hodnika

Na stol ob železni postelji je sedla ženska srednjih let. Z vajeno krettnjo si je čez kolena potegnila belo haljo, v naročje vzela ledvičko in iz žepa izvlekla škarje. Pogledala je moškega, ki je ležal na postelji. Ko so ga pred dvema urama pripeljali, se ji je zdel najbolj grozen od vseh, kar jih je kdaj videla. Voznik rešilca je rekel, da česa takega še ne: smrdi kot crknjen pes. Z deponije so poklicali, da imajo enega za nas. Na hitro je spil kavo iz avtomata, si zapel oranžen anorak in se odpeljal. Medtem so moškega že pregledovali. Ničesar posebnega niso ugotovili. Pravzaprav sploh nič. Nemogoče, je mlad zdravnik privzdignil moževo roko in starejšemu kolegu pokazal, kakšne nohte ima. Dolge in ukrivljene kot kaka zver. Odprl mu je usta in si ogledal še zobe. Starejši zdravnik je rekel, da ga bodo pridržali na opazovanju, se z levo popraskal po plešasti glavi, desno zatlačil globoko v hlačni žep in odšel ven. Ženski, ki sta malo zatem slekli in umili moškega, sta težke obleke zatlačili v črno vrečo; ena jo je takoj odnesla v smetnjak na dvorišču. Tudi oni dve se nista mogli načuditi dolgim, ukrivljenim nohtom na rokah. Na nogah je imel normalne. To sta si ogledali. Potem sta ga odpeljali v sobo na koncu hodnika. Nekoliko kasneje je v sobo prišla zdravnica. Sedla je na stol ob železni postelji in si čez kolena z vajeno krettnjo potegnila haljo.

Na drugi strani sobe je ležal starec. Ko je zdravnica vstopila, je obrnil glavo. Že nekaj mesecev je ležal v sobi na koncu hodnika. Nihče ni vedel, kaj točno mu je, vsi pa so bili istega mnenja: ne bo več dolgo. V vsem času, kar je ležal v sobi na koncu hodnika, je spregovoril dvakrat. Prvič, ko so ga pripeljali

– eno od sester je prosil, da zastre okno. Vedno naj bo zastrito. Drugič, ko ga je obiskala precej mlajša ženska, za katero se sestre niso mogle zediniti, ali je žena, hči ali pa mogoče celo ljubica. Ženska, ki ga je obiskala, je v polivinilasti vrečki prinesla nagačeno sovo. Tukaj jo imaš, je žival ihtavo postavila na nočno omarico in po nekaj minutah odšla. Glavna sestra je rekla, da sova ne more ostati. In na oddelku je bilo vedno tako, kot je rekla glavna sestra. Pri vsaki stvari. Takrat je starec spregovoril drugič – glavno sestro je prosil, da sova ostane. Prosim. Sovo je ostala.

Zdravnica je v naročje vzela moževo roko. Dolgo si je ogledovala ukrivljene nohte. Na pamet ji je prišel deček s kopiti, ki se je pred kakimi štiridesetimi leti rodil v alpski vasi. O tem jim je pravil profesor v zadnjem letniku. Govorili so, da je imel pri štirih pamet odraslega človeka, da je po skalah tekkel kot divja koza in da mu živina nikoli ni uhajala, če pa se je kaka žival že izgubila, jo je hitro našel. Zato je bil večinoma s planšarji v planinah. Ampak tisti deček ni živel dolgo: devet, največ deset let. Moški, ki je ležal pred njo, jih je moral imeti vsaj petinštirideset, če ne petdeset. Zdaj, ko so ga umili in preoblekli, ni bilo na njem razen krempljastih nohtov ničesar nenavadnega. Tudi vonja se bo sčasoma znebil, si je mislila zdravnica in mu z robom ledvičke podprla prste.

V roke je vzela škarje in za malenkost skrajšala noht na kazalcu. Moški ni niti trenil, zato je noht na kazalcu skrajšala še malo. Nič. Potem je noht odrezala do prsta. Takrat je moški pod vekami nekajkrat na hitro obrnil oči. Ženska je počakala, da so se oči umirile, in škarje nastavila na naslednji noht. Takoj je odrezala do prsta. V ledvički je zažvenketalo, oči pod vekami so se premaknile. Zgrabila je težko roko, jo položila ob telo na postelji, stopila k oknu, ga odstrla ter ledvičko obrnila proti svetlobi. Gledala je odrezan noht. Ravno se ga je hotela dotakniti, ko je v šipo udaril metulj. Od kod v tem času metulj? se je zdrznila, odprla okno, počakala, da je žuželka odletela ven in okno spet zaprla.

Moški je sanjal, da leži na zelenici za bolnico: okrog njega so cvetele drobne marjetice. Čez čas je eno odtrgal, si jo dal med zobe in vstal. Malo naprej je zagledal železno posteljo; na robu je čepela sova, pod rjuho je ležal starec. Ko ga je starec zagledal, je dvignil koščeno roko, naj pride bliže. Moški je stopil bliže in starec mu je rekel: vem, da iščeš sovo. Brez sove ne moreš oditi. Zato si tudi prišel. Obakrat. Samo pozen si, to je. Ne vem, če ti bo uspelo. Dam ti pa jo, mu je prikimal. V tistem je sova zaplahutala s krili in se dvignila nad moškega, ki je iz ust vzel cvetico, se zahvalil starcu in stekel za ptico. Nista prišla daleč, ko se je sova dvignila visoko v nebo, da jo je komaj videl. Za trenutek je obstal. Pogledal je desno roko in presenečeno ugotovil, da mu manjka noht na kazalcu. Z očmi je spet poiskal ptico na nebu in pohitel za njo. Vedel je, da nima dosti časa.

Zdravnica je odložila ledvičko na okensko polico in stopila k nočni omarici ob starčevi postelji. Čisto od blizu si je ogledala sovo. Šele zdaj je videla, da ima namesto oči roževinasta gumba. Mislila si je, da ne more videti, če nima oči. Ali pa sova gleda skozi gumba? S kazalcem se je previdno dotaknila glave in s

prstom potegnila po vratu navzdol, do zadnjih peres na repu. Čudno: starec je imel sovo na nočni omarici že več mesecev, pa je šele zdaj opazila, da sploh nima oči. Prej je imela ves čas občutek, da jo sova gleda. Dostikrat se je s parkirišča ozrla proti sobi na koncu hodnika. Okno je bilo vselej zastrto, ampak občutka, da jo izza zavese gleda sova, se ni mogla znebiti. Prisegla bi celo, da je včasih slišala oddaljeno skovikanje. Tega ni omenila nikomur, ker si je kar mislila, kaj bi ji rekle ženske. Rekle bi, da sova skovika smrt. Tega pa ni hotela slišati. Z okenske police je vzela ledvičko, zastrla okno in se vrnila k postelji na drugi strani. Sedla je na stol in vzela v naročje težko roko. Pod prste je nastavila ledvičko in iz žepa potegnila škarje. Hitro bom opravila, si je rekla.

Sredi velikega prostora, ki so ga s petih strani obdajala ogledala, je čepela sova. Moški je ravno vstopil, ko je začutil, da ga nekdo drži za roko. Pogledal je navzdol; nikogar ni bilo, je pa videl, da mu manjkajo že trije nohti. Roko je potegnil k sebi, kot bi jo vzel iz trdega prijema, in stopil proti sredi. Z desne je zaslišal znani glas. Obrnil se je in zagledal starca na železni postelji. Prvi trenutek je pomislil, da je čudno, ker ga ni videl takoj, ko je vstopil: s petih strani so bila ogledala. Potem ga je prešinilo, da starec ne more umreti. Tistega, ki ne more umreti, se tudi v ogledalu ne vidi. Zato mu je dal svojo sovo. Njemu nič ne pomaga.

Starec se je privzdignil na komolca in s šibkim glasom rekel: do reke moraš sam, čez te bom spravil jaz. Ampak prej moraš sestaviti svojo podobo. Postavi se tako, da se boš v vsakem ogledalu videl samo enkrat. Takrat bo podoba sestavljena in boš lahko šel naprej. Drugače boš ostal tu, v vseh podobah hkrati: s petindvajsetimi usti boš govoril in gledal s petdesetimi očmi. Nihče te ne bo razumel. Dokler si ne boš odgriznil odvečnih jezikov in odvečnih oči zamenjal z roževinastimi gumbi. Pohiti, je dahnil starec, čas se izteka. V istem se je oglasila sova.

Zdravnica se je obrnila proti nočni omarici. Prisegla bi, da je slišala sovo. Traparija, je zmajala z glavo. Saj ni drugega kot nagačena ptica z gumbi namesto oči. Vseeno. Mislila si je, da je imela glavna sestra prav: sova ne bi smela ostati. Ampak starec jo je pregovoril. In roko na srce, vsi so ji dali prav, ko je odločila, da sova lahko ostane; vsi so ji dali prav, ker se jim je ubožec smilil. Prepričani so bili, da ne bo več dolgo. Ko ga bodo odpeljali v klet, bodo sovo spotoma vrgli v smeti. Tako so mislili.

Moški je stal na mestu, kjer je prej čepela sova. V vsakem ogledalu se je videl samo enkrat. Sestavil sem svojo podobo! je stekel ven in se ozrl na vse strani, pa ni bilo ne starca ne ptice.

Od juga je potegnil veter. Moški je odšel vzdolž parkirišča, mimogrede pogledal v smetnjak, če bi bilo kaj, prečkal zelenico in obstal pred štiripasovno cesto, po kateri so drveli avtomobili. To bo reka, čez katero moram, je zamomljal in pohitel po pločniku, ki se je počasi dvigal od ceste. Na vrhu je stala železna postelja, vendar starca ni bilo videti. Čudno, se je moški ustavil ob postelji, prepričan, da ne more biti daleč. Pogledal je roko: štirje nohti so mu manjkali.

Kaj čakaš? je za seboj zaslišal glas. Boš vendar zlezel v čoln, da te spravim čez reko! Moški se je zmedeno prestopil, potem pa sedel na posteljo. Starec je stopil zraven, ga z dlanjo potisnil navzdol, da je legel, in ga pokril z rjuho. Tako, se je odkašljaj in pljunil vstran, tako je prav. Daj mi roko. Moški je izpod rjuhe pomolil roko, da jo je starec zgrabil in položil na stranico. Iz žepa je izvlekel škarje, mu z obeh palcev odrezal dolga, rjavkasta nohta in ju dal v usta. Potem je odrezal še ostale. Na koncu je iz žepa vzel roževinasta gumba in jih moškemu položil na oči.

Še malo, pa je starec potisnil železno posteljo, da so drobna kolesca zacvilila in se premaknila. Na drugi strani je rekel: spravil sem te čez reko. Moški je vstal s postelje in pogledal okrog sebe. Požrl je slino in razočarano dahnil, da ni nič lepše kot na oni strani. Tega ti nisem obljubil, je starec skomignil z rameni, se obrnil in potisnil posteljo. Ko je bil na sredi, je v pozdrav dvignil roko. Moški je videl, da ima na palcu dolg, ukrivljen noht. Visoko na nebu je krožila sova.

Zdravnica se je obrnila od nočne omarice in hotela moškemu odrezati noht s palca, a je imel kratko pristriženega, kot bi to že naredila. Pogledala je v ledvičko, vendar v njej nohta s palca ni bilo. Nemogoče, se je nagnila čez telo in izpod rjuhe potegnila drugo roko. Vsi nohti so bili kratko pristriženi. Vstala je od postelje in se pomaknila k oknu. Iz žepa je vzela cigarete, na stežaj odprla okno in se nagnila ven. Prižgala je in globoko potegnila. Mislila je, da se ji samo dozdeva. Samo dozdeva se mi, kot se mi dozdeva, da slišim sovo. Kaj pa drugega!

Ko je bila cigareta pri koncu, jo je ugasnila in čik zagnala daleč proč. Obrnila se je in presenečeno obstala: starec, ki je več mesecev tako rekoč nepremično ležal, je sedel na robu postelje in si mencial dlani. Nagnila je glavo, stopila bliže in ga hotela ogovoriti, pa je prej skočil na tla in stopil na drugo stran sobe. Tale je odšel, je s prstom pokazal na moškega. Tudi jaz bom odšel. Še danes, se je zarežal in se popraskal po bradi. Ženska je stopila k postelji in se nagnila nad moškega. Skušala je poiskati utrip. Zaman. Takrat so moškemu skozi usta prhnili metulji in čebele. Prijeten vonj po cvetlicah je napolnil prostor. Ženska je odskočila in se s hrbtom ob steni približala vratom. Zgrabila je kljuko in jo potisnila navzdol.

Starec je skomignil z rameni, da je bilo vse dogovorjeno. Že zdavnaj. Iz nočne omarice je vzel denarnico, poiskal žeton za telefon in zamomljal: pokličem jo, da pride pome.